

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

იოსებ ავსაჯანიშვილი

სამხედრო-საინჟინრო დაზვერვა, მოსალოდნელი საომარი და საბრძოლო
მოქმედებების დაწყების წინა ეტაპზე

სადოქტორო პროგრამა: სამხედრო ინჟინერია

შიფრი 1114

დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად

წარდგენილი დისერტაციის

აკტორეფერატი

თბილისი

2022 წელი

სამუშაო შესრულებულია საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტში

სამშენებლო ფაკულტეტი

სამოქალაქო და სამრეწველო მშენებლობის დეპარტამენტი

ხელმძღვანელი: პროფესორი გენერალ მაიორი ელგუჯა მეძმარიაშვილი

რეცენზენტები: _____

დაცვა შედგება 2022 წლის „___“ _____:___ საათზე

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის -----

----- ფაკულტეტის სადისერტაციო ნაშრომის

დაცვის კოლეგიის

სხდომაზე, კორპუსი -----, აუდიტორია -----

მისამართი: 0160, თბილისი, კოსტავას 77.

დისერტაციის გაცნობა შესაძლებელია სტუ-ის ბიბლიოთეკაში, ხოლო

ავტორეფერატის ფაკულტეტის ვებგვერდზე

ფაკულტეტის სწავლული მდივანი -----

ნაშრომის საერთო დახასიათება

თემის აქტუალობა: ბოლო თვეებში, უკრაინაში განვითარებულმა მოვლენებმა ცხადყო, რომ რუსეთის ფედერაცია სულ უფრო აქტიურად მიმართავს საკუთარი პოლიტიკის გატარების ძალადობრივ მეთოდებს, რაც საფრთხის ქვეშ აყენებს რეგიონალური და გლობალური უსაფრთხოების სისტემას და ქმნის კონფლიქტის ესკალაციისა და გეოგრაფიის გაფართოების საფრთხეს შავ ზღვაზე და კერძოდ კი კავკასიის რეგიონში. ასეთ ცვალებად და ხშირად ორაზროვან, გაუგებარ ვითარებაში მნიშვნელოვანია მოხდეს პოტენციური მოწინააღმდეგეების განსაზღვრა მათი შესაძლო გეგმების და პოლიტიკის პროგნოზირება კომპლექსური მიდგომის გამოყენებით. ყოველივე ეს ითხოვს, სახელმწიფოს სადაზვერვო ორგანოების მიერ, სადაზვერვო ინდიკატორების სწორად განსაზღვრას მათი ანალიზის და პრაქტიკული გამოყენების პროცესის ორგანიზებისთვის, რაშიც განსაკუთრებული როლი სამხედრო-საინჟინრო დაზვერვას ენიჭება.

აღნიშნული ნაშრომის მიზანია თანამედროვე საინჟინრო დაზვერვის ამოცანების, პროცედურების, ძალებისა და საშუალებების ანალიზის შედეგად ეფექტურობის მიმართულებების განსაზღვრა და ამ კუთხით არსებული პრობლემების გადაწყვეტის შესაძლო წინადადებების/მოსაზრებების ფორმულირება და შემოთავაზება.

ნაშრომის მეცნიერულ სიახლე: საქართველოს გეოგრაფიულ გარემოში არსებული საფრთხეების და გამოწვევების, აქტორებისა და ინტერესების კონტექსტში სადაზვერვო საქმიანობის აქტუალობის განმაპირობებელი გარემოებების შესწავლა. აქვე აუცილებელია აღინიშნოს, რომ კვლევის სრულყოფის აუცილებლობამ ლოგიკურად მოითხოვა საინჟინრო დაზვერვის განხილვა სამხედრო გადაწყვეტილების მიღების პროცესის კონტექსტში. ასევე განხილული იქნა თანამედროვე ბრძოლის ხელოვნებაში დოქტრინალურ დონეზე განსაზღვრული მისი ფუნქციები და ამოცანები. გაანალიზდა საინჟინრო დაზვერვის მნიშვნელობა სამხედრო გადაწყვეტილების მიღების თითოეულ საფეხურზე და ბრძოლის ველის

სადაზვერვო მომზადებაში მისი წვლილის მნიშვნელობა. როგორც კვლევის ერთ-ერთი შემაღგენელი ნაწილი, გაანალიზებული იქნა წინმსწრები სადაზვერვო საქმიანობა და ინდიკატორების მნიშვნელობა სადაზვერვო გამაფრთხილებელი ინფორმაციის მომზადების საქმეში, ინდიკატორების სწორად ჩამოყალიბების მნიშვნელობა სადაზვერვო პროცესში.

ნაშრომის **პრაქტიკული გამოყენება/ღირებულება** მდგომარეობს, ამ ნაშრომში ინდენტიფიცირებული ნაკლოვანებებისა და წარმოჩენილი პრობლემების მოგვარება/აღმოფხვრაში შემოთავაზებული გზებითა და საშუალებებით. ნაშრომში წარმოდგენილი წინადადებები წარმოადგენს პრაქტიკულად განხორციელებად საკითხებს, რომლებიც დღევანდელ პირობებში ტექნიკურად, ორგანიზაციულად და პროცესუალურად შესრულებადია, გამომდინარე ქვეყნის სამეცნიერო და სამრეწველო (*მეტწილად სამხედრო სამრეწველო*) პოტენციალისა, პრობლემის გადაწყვეტის დაბალბიუჯეტურობისა და საკითხის მოგვარების რეალური/პრაქტიკულად განხორციელებადობისა.

სამხედრო-საინჟინრო დაზვერვის სპეციფიკა და ამოცანები თანამედროვე რეგიონალური უსაფრთხოების კონტექსტში: საყოველთაოდ ცნობილია, რომ საქართველოს სამეცნიერო-ტექნიკური შესაძლებლობები განპირობებულია მის გარშემო არსებული პოლიტიკური კლიმატით, ანუ იმაზე თუ რამდენადაა ქვეყანა ინტეგრირებული გლობალურ ეკონომიკურ ურთიერთობებში, როგორია ქვეყნის წვდომის დონე და ხარისხი ახალ ტექნოლოგიებთან და რამდენად გაადვილებულია ჩვენი მოსახლეობისთვის შესაბამისი განათლების მიღების შესაძლებლობა. პოლიტიკური ვითარება ქმნის ეკონომიკური და ტექნოლოგიური განვითარების წინაპირობებს, რაც აისახება მოსახლეობის კეთილდღეობაზე და მეზობელ ქვეყნებთან ურთიერთობაზე.

მაგრამ თანამედროვე ტექნოლოგიების განვითარებასთან ერთად ჩვენ ვხდებით პარადიგმის ცვლილების მოწმეები, როდესაც ქვეყნის ტექნოლოგიური განვითარების დონე ქმნის ახალ პოლიტიკურ ვითარებას.

აღნიშნულის მაგალითად შეიძლება განხილული იქნას ჩინეთის აქტივობა სამხრეთ ჩინეთის ზღვის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, სადაც სპრატლის არქიპელაგში აშენებული აქვთ რამდენიმე ხელოვნური კუნძული. უპირველესად უნდა აღინიშნოს, რომ ამ კუნძულების შექმნა და მათზე სამხედრო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა (*კომენტარი: აეროდრომები, ხომალდსაწინააღმდეგო სარაკეტო კომპლექსები YJ-12B და YJ-62, საჰაერო თავდაცვის სისტემები*) განპირობებულია ჩინეთის დაინტერესებით, გააფართოვოს საკუთარი ექსკლუზიური ეკონომიკური ზონა ნავთობითა და გაზით მდიდარი ზღვის შეღვის ტერიტორიაზე. გარდა ამისა, ამით ჩინეთი ქმნის რეალურ წინაპირობას შემდგომი ტერიტორიული ექსპანსიისთვის მაღაკას სრუტის მიმართულებით, რომელიც ითვლება მსოფლიოში ყველაზე ინტენსიურ საზღვაო-სატრანსპორტო დერეფნად. ცხადია, რომ ყოველივე ეს რადიკალურად შეცვლის რეგიონში ძალთა ბალანსს, რადგან აშშ-ს შეუზღუდავს სამოქმედო სივრცეს და გააძლიერებს ჩინეთის დომინირებას წყნარი ოკეანის დასავლეთ ნაწილში. ყოველივე ეს გახდა შესაძლებელი, ჩინეთის ხელთ არსებული თანამედროვე სამხედრო-საინჟინრო ტექნოლოგიებისა და შესაძლებლობების ეფექტურად გამოყენების შედეგად და თავის მხრივ კიდევ ერთხელ მიუთითებს თუ რამდენად მნიშვნელოვანია სამხედრო-საინჟინრო შესაძლებლობების შენარჩუნება და განვითარება თანამედროვე რეალურ თუ პოტენციურ საბრძოლო მოქმედებების თეატრზე.

თანამედროვე ომის ხელოვნებაში, გადაადგილება და მანევრი განიხილება, როგორც საბრძოლო ფუნქცია. მობილურობის და განსაკუთრებით კი გადაადგილების თავისუფლების უზრუნველყოფა თავისი შინაარსით წარმოადგენს საერთო საჯარისო ამოცანას. თუმცა სამხედრო-საინჟინრო ქვედანაყოფებს გააჩნია ისეთი სპეციფიკურ ტაქტიკური ამოცანები, რომლებიც ახდენენ გარკვეულ ოპერატიულ ეფექტს. აღნიშნული ამოცანებისათვის საფუძველი ფორმულირებულია

დოქტრინალურ დონეზე და ეყრდნობა ოპერატიული გარემოს სპეციფიკურ აღქმას.

დღევანდელ ეტაპზე ნატოს წევრ ქვეყნებსა და აშშ-ს შეიარაღებულ ძალებში პრევალირებს ოპერატიული გარემოს შესახებ ახალი ხედვა/მიდგომა, რომელშიც გათვალისწინებულია თანამედროვე კონფლიქტის ჰიბრიდული ბუნება. აქ იგულისხმება ის გარემოება, რომ თანამედროვე ეპოქაში საბრძოლო მოქმედებები აღარ იწარმოება მხოლოდ ერთ განზომილებაში; ე.ი., გარდა ველზე მიმდინარე ფიზიკური საბრძოლო მოქმედებებისა, ბრძოლა ხორციელდება საინფორმაციო, ფსიქოლოგიურ, სოციალურ-პოლიტიკურ, ეკონომიკურ სფეროში, კიბერ სივრცეში და სხვა. მიუხედავად ამისა, ოპერატიულ გარემოზე შეხედულების ევოლუციას არ გამოუწვევია სამხედრო-საინჟინრო ამოცანების მკვეთრი/რადიკალური გადახედვა ცვლილებების შეტანის კუთხით და საკუთარი ძალების მობილურობის უზრუნველყოფა ტაქტიკურ, ოპერატიულ და სტრატეგიულ დონეზე კვლავ რჩება პრიორიტეტად.

წაშრომში განიხილება მობილურობის იდეა, რომელიც ასახულია აშშ-ს „საველე წესდებაში 3-34“, სადაც აღწერილია და ჩამოყალიბებულია „საინჟინრო ოპერაციები“. ამ წესდების თანახმად განსაზღვრულია ოთხი ამოცანა:

1. მობილურობის უზრუნველყოფა;
2. დაცვის გაძლიერება;
3. ძალების დაცვის და ლოჯისტიკის უზრუნველყოფა;
4. მხარდაჭერა პარტნიორი ქვეყნების შესაძლებლობების განვითარებაში და მათი ინფრასტრუქტურის აწყობა/აღმშენებლობა.

აღნიშნული ამოცანების შერულება უზრუნველყოფენ საერთო საჯარისო ოპერაციებს და ემსახურება მათ წარმატებულ განხორციელებას. შესაბამისად, სამხედრო-საინჟინრო დაზვერვის ამოცანები გამომდინარეა ოპერაციის ხასიათიდან (*ოპერაცია თავდასხმითია თუ თავდაცვითი*) და სათანადო სამხედრო-საინჟინრო ამოცანის სპეციფიკიდან. ცხადია, რომ

შეტევითი ოპერაციების წარმოებისას სამხედრო-საინჟინრო ამოცანა მოიცავს ძალების მაქსიმალური მობილურობის უზრუნველყოფას, რაც განაპირობებს სამხედრო-საინჟინრო დაზვერვის მოქმედებას მოწინააღმდეგესთან მაქსიმალურად სწრაფი მიახლოების მარშრუტების დადგენაში; ეს კი თავის მხრივ ახდენს მტრული ცეცხლისგან ზიანის მიღების რისკის მინიმალიზაციას. თავდაცვითი ხასიათის ოპერაციების დროს, სამხედრო-საინჟინრო ამოცანა ძირითადად ფოკუსირებულია კონტრმობილურობის უზრუნველყოფაზე და შესაბამისად სამხედრო-საინჟინრო დაზვერვა მიმართული იქნება დაბრკოლებისა და ცეცხლის კომბინაციის საუკეთესო პირობების დადგენაზე *(აღიშნულის საუკეთესო მაგალითის უკრაინაში ა.წ. მაისში მდინარე სევერსკი-დენეცზე რუსეთის შეიარაღებული ძალების ქვედანაყოფების განადგურება უკრაინელთა მიერ მდინარის გადალახვის პროცესში).*

საქართველოს წინაშე არსებული საფრთხეების გათვალისწინებით იკვეთება აუცილებლობა იმისა, რომ ქვეყნის არა მარტო ინფრასტრუქტურული განვითარება, არამედ სამეცნიერო ტექნიკური განვითარებაც უნდა ხდებოდეს კონტრმობილურობის ამოცანის შესაძლო უზრუნველყოფის გათვალისწინებით. ანუ, როდესაც ხდება კონკრეტული სამშენებლო კონსტრუქციების დაპროექტება, შექმნა ან უახლესი სამშენებლო თუ სხვა მასალების გამოგონება, წინასწარ გათვალისწინებული უნდა იყოს მათი არა მარტო გამძლეობა, არამედ საჭიროების შემთხვევაში მათი ადვილად განადგურების შესაძლებლობა.

საინჟინრო დაზვერვა თანამედროვე ბრძოლის ველზე ადაპტირების აუცილებლობის პირობებში: თანამედროვე კონფლიქტების ტრანსფორმირება სიმეტრიულიდან ასიმეტრიულში *(და პირიქით)* შეიარაღებული ძალებისგან მოითხოვს მაღალი ადაპტირების უნარს, ახალ საფრთხეებზე რეაგირებისა და ახალი ამოცანების შესრულების თვალსაზრისით. შესაბამისად, საინჟინრო კომპონენტს ექნება მნიშვნელოვანი როლი ფართო სპექტრის ოპერაციებში ამ გამოწვევების

გადალახვის თვალსაზრისით, ხოლო საინჟინრო დაზვერვა მომავალშიც არ დაკარგავს თავის მნიშვნელობას ფიზიკური ბრძოლის ველზე.

ასეთ პირობებში ოპერატიული გარემოს ცვალებადი ხასიათის გათვალისწინებით, შესაძლოა ვივარაუდოთ, რომ საქართველოს თავდაცვის ძალებში მიღებული ამოცანით მართვის პრინციპი შეიძენს უფრო დიდ მნიშვნელობას. ეს თავის მხრივ მოითხოვს ყველა დონის მეთაურების უნარს, დამოუკიდებლად მართონ მათდამი დაქვემდებარებული ქვედანაყოფები დასახული ამოცანის შესასრულებლად. აქედან გამომდინარე, მიმდინარე და მომავალი ოპერაციების კონცეფციის შემუშავების პასუხისმგებლობა სავარაუდოდ გადავა ოპერატიული დონის შტაბებზეც. მეთაურის ჩანაფიქრის ჩამოყალიბება მოითხოვს უფრო ზუსტ, კონკრეტულ და დროულ უზრუნველყოფას ინფორმაციით. ამ მიმართულებით დიდ მნიშვნელობას იძენს კრიტიკულ ინფორმაციაზე მეთაურის მოთხოვნების დაკმაყოფილება, მათ შორის საინჟინრო დაზვერვის ფუნქციური კომპეტენციის ფარგლებში.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, შესაძლოა ითქვას, რომ საინჟინრო დაზვერვას, როგორც სადაზვერვო საქმიანობის ერთ-ერთ ორგანულ ნაწილს, რომელსაც ახასიათებს უწყვეტობის პრინციპი, აქვს მნიშვნელოვანი როლი მშვიდობიან, კონფლიქტურ და პოსტ-კონფლიქტურ ვითარებაში.

საინჟინრო დაზვერვის როლი და მნიშვნელობა საქართველოში სამხედრო გადაწყვეტილების მიღების პროცესში

სამხედრო გადაწყვეტილების მიღების პროცესის არსი დოქტრინით რეგულირებული პროსედურა, რომელიც გამოიყენება დასავლეთის ქვეყნებისა და საქართველოს თავდაცვის ძალებში. გადაწყვეტილების მიღება არის იტერაქტიური დაგეგმვის მეთოდოლოგია, რომელიც საშუალებას იძლევა სწორად გავაცნობიეროთ არსებული ვითარება, ამოცანა და შევიმუშაოთ ოპერაციის გეგმა და ბრძანება. სგმპ მიუხედავად მისი ფორმალური ბუნებისა, წარმოადგენს მეცნიერებისა და ხელოვნების

სინთეზს, რადგან ითვალისწინებს კრეატიულ მიდგომას ომის ხელოვნებაში მიღებული სტანდარტების გამოყენებით.

სამხედრო გადაწყვეტილების მიღების პროცესი (სგმპ) ასევე ეხმარება მეთაურსა და მის შტაბს ბრძოლის ველის შესწავლასა და ლოგიკური გადაწყვეტილებების მიღების საქმეში. იგი არის საფუძველი იმისა, რომლის ბაზაზეც ხორციელდება დაგეგმვა შეზღუდული დროის პირობებში.

მეთაურისა და შტაბის როლი სამხედრო გადაწყვეტილების მიღების პროცესში: მეთაური პასუხისმგებელია სგმპ-ს წარმართვაზე, ხელმძღვანელობს მას და იღებს გადაწყვეტილებას თუ რა პროცედურებს მიმართავს იგი ცალკეულ სიტუაციაში. იგი პირადადაა პასუხისმგებელი ისეთ საკითხებზე როგორებიცაა დაგეგმვა, მომზადების ოპერაციები და განხორციელების ოპერაციები.

მეთაური იყენებს შტაბის სრულ შემადგენლობას სგმპ-ში, რათა შეისწავლოს სავარაუდო მოწინააღმდეგისა და საკუთარი ძალების სამოქმედო გეგმების ყველა შესაძლო ვარიანტი, გაანალიზოს და შეადაროს საკუთარი ძალების შესაძლებლობები მოწინააღმდეგისას. შტაბის აღნიშნული ქმედებები მიმართულია ერთი მთავარი მიზნისკენ - საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში, მოახდინოს სხვადასხვა მრავალპროფილური *(კერძოდ: სადაზვერვო, ლოგისტიკური, კავშირგაბმულობის, საინჟინრო, საარტილერიო, საავიაციო და ა.შ.)* თემატური ინფორმაციის ინტეგრირება მოქმედი დოქტრინის მოთხოვნების შესაბამისად და ამით ხელი შეუწყოს მეთაურს გადაწყვეტილების მიღების საქმეში.

დაზვერვის როლი დაგეგმვის პროცესის მიმდინარეობისას: მეთაური და შტაბი, გადაწყვეტილების მიღების პროცესის ადრეულ ეტაპზე, ახორციელებენ სადაზვერვო საშუალებების გაშლას. დაუშვებელია დაზვერვის ძალებისა და საშუალებების გაგზავნა დავალების შესასრულებლად, დაზვერვის დაგეგმვის კონკრეტული ფაქტორების გათვალისწინების გარეშე. მეთაური ვალდებულია შეაფასოს რისკის

ფაქტორი და განსაზღვროს დაზვერვის შედეგად მიღებული სარგებელი რამდენად გადაწონის სადაზვერვო მოქმედებებით გაწეულ რისკს.

სამხედრო გადაწყვეტილების მიღების პროცესის მოდელი: სგმპ-ს შედგება 7 საფეხურისგან, რომლებიც ლოგიკური თანმიმდევრობით მიყვებიან ერთმანეთს.

1-ლი საფეხურია **ამოცანის მიღება**. გადაწყვეტილების მიღების პროცესი იწყება ახალი დავალების მიღებით ან დავალების მიღების მოლოდინით. საინჟინრო დაზვერვა ამ საფეხურზე ისევე, როგორც შტაბის სხვა დანარჩენი პერსონალი, იწყებს მოსამზადებელ სამუშაოებს და მისთვის კრიტიკულად მნიშვნელოვანია ოპერაციის და დაინტერესების რაიონების განსაზღვრა. ეს აუცილებელია იმისთვის, რომ მაქსიმალურად დროის მცირე მონაკვეთში მოხდეს პირველადი ინფორმაციის კონსოლიდაცია შემდგომი ანალიტიკური დამუშავებისთვის.

მე-2 საფეხური **ამოცანის ანალიზია**. ამით, მეთაურს უკვე საშუალება ეძლევა, რომ მან დაიწყოს ბრძოლის ველის წინასწარი წარმოსახვითი დაგეგმვა რაც მოითხოვს მისი ერთგვარ ვიზუალიზაციას. ამ საფეხურზე კრიტიკულიად მნიშვნელოვანი როლი აქვს სამხედრო-საინჟინრო დაზვერვას, ვინაიდან ამ დროს დაზვერვის სხვა სახეობებთან ერთად აქტიურად ხორციელდება ბრძოლის ველის სადაზვერვო მომზადება (ბვსმ), რომელიც შედგება 4 ეტაპისაგან:

- ოპერატიული გარემოს განსაზღვრა;
- ოპერაციის ჩატარებაზე გარემოპირობების ზეგავლენის აღწერა;
- საფრთხის/მოწინააღმდეგის შეფასება;
- სავარაუდო მოწინააღმდეგის სამოქმედო გეგმების განსაზღვრა

I ეტაპია ოპერატიული გარემოს განსაზღვრა და აქ ხორციელდება ყველა იმ ფაქტორების აღწერა და ანალიზი, რომელიც დაკავშირებულია ჩასატარებელი სამხედრო ოპერაციის რაიონის ფიზიკურ და სოციალურ პარამეტრებთან.

ამ ეტაპზე საინჟინრო დაზვერვა დაწვრილებით სწავლობს ოპერაციის რაიონში რელიეფის სპეციფიკას, სეზონურ-კლიმატურ თავისებურებებს, ჰიდროგრაფიას, დასახლებული პუნქტების მახასიათებლებს, სარკინიგზო ქსელს, ელექტრო, წყალ და გაზომომარაგების ქსელებს, ოპერაციის რაიონში არსებულ ლოგისტიკური ინფრასტრუქტურისა სხვა საკვანძო ობიექტებს; ასევე - სტრატეგიული მნიშვნელობის კავშირგაბმულობის ობიექტებისა და ოპტიკურ-ბოჭკოვანი მაგისტრალური კაბელების არსებობას და ადგენს მისი მარშრუტის ზუსტ კოორდინატებს. აქვე გასათვალისწინებელია, რომ წინასწარი საინჟინრო-სადაზვერვო ინფორმაცია ამ ყველაფერის შესახებ საჭიროა იმისათვის, რომ საქართველოს ლოჯისტიკურმა ქვედანაყოფებმა იგი გამოიყენონ ძალების ლოჯისტიკური უზრუნველყოფის კონცეფციის ჩამოსაყალიბებლად. აგრეთვე იმისათვის, რომ წინასწარ განისაზღვროს საბრძოლო მოქმედებების წარმოების შედეგად პოტენციური საფრთხის მქონე რაიონები, განსაკუთრებით კი ოპერაციის რაიონში იდენტიფიცირებული ბიოლოგიური საფრთხის შემცველი სამარხები, ტოქსიკური ქიმიური ნივთიერებების საწყობები, განსაკუთრებულად ფეთქებადსაშიში ნივთიერებების შემცველი ობიექტები.

II ეტაპზე, შტაბის დაზვერვის მიერ ხორციელდება საკუთარი ძალების მიერ ჩატარებულ ოპერაციებზე მნიშვნელოვანი მახასიათებლების ზეგავლენის აღწერა. ამ ეტაპზე გამოიყენება I ეტაპზე გაკეთებული მახასიათებლების აღწერა იმისთვის, რომ მოხდეს შეტევითი და თავდაცვითი ბრძოლებისთვის ხელსაყრელი რაიონების განსაზღვრა. საინჟინრო დაზვერვის მიერ განისაზღვრება მოწინააღმდეგის გადაადგილების მიმართულება და მოახლოების დერეფნები, ხდება მათი დახარისხება. ასევე, დგინდება თუ რაიონის მახასიათებლები *(მოწინააღმდეგე, რელიეფი, კლიმატი, ადგილობრივი მოსახლეობის სოციალური ფაქტორები და ა.შ.)* რა ზეგავლენას მოახდენს ჩვენი და მოწინააღმდეგის ძალების მოქმედებებზე საბრძოლო ფუნქციების მიხედვით. დგინდება თუ ლოჯისტიკური უზრუნველყოფის

თვალსაზრისით რამდენად უწყობს ხელს რელიეფის თავისებურებები და არსებული საკომუნიკაციო ინფრასტრუქტურა ჩვენი თუ მოწინააღმდეგის ჯარების ლოგისტიკურ უზრუნველყოფას და არსებული ლოგისტიკური ინფრასტრუქტურული ობიექტების გამოყენებას ორივე მხარის მიერ. ეს აუცილებელია იმისთვის, რომ განისაზღვროს და დაიგეგმოს შესაბამისი ღონისძიებები, რომლებიც მიმართული იქნება ინფრასტრუქტურის ამ ობიექტების შენარჩუნებისთვის რათა გამოყენებული იქნეს ჩვენი ძალების მიერ, ხოლო გამოირიცხოს მათი გამოყენება მოწინააღმდეგის მიერ. მოწინააღმდეგესთან მიმართებაში ეს ფაქტორი პრაქტიკულად ემსახურება იმას, რომ საწყის ეტაპზე საინჟინრო დაზვერვა თავისი შეფასებით უკვე ეხმარება მეთაურს ოპერაციის კონცეფციის შემუშავებასა და სავარაუდო სამიზნე ობიექტების განსაზღვრაში.

ამ ეტაპზე საინჟინრო დაზვერვის როლი არის კრიტიკულად მნიშვნელოვანი, ვინაიდან სწორედ მისი დახმარებით ხდება ბრძოლის ველის ვიზუალიზაცია მეთაურისთვის. ამ პროცესში, თუნდაც ერთი შეხედვით უმნიშვნელო დეტალის გამორჩენა ან უგულვებელყოფაც კი შეიძლება უკიდურესად უარყოფითად აისახოს ოპერაციის შედეგებზე.

III ეტაპზე ხდება საფრთხის შეფასება, რომლის მიზანია დადგინდეს თუ რა გავლენის მოხდენა შეუძლია მოწინააღმდეგეს ჩვენი ძალების მიერ ჩატარებულ სამხედრო ოპერაციებზე.

ამ ეტაპზე, საინჟინრო დაზვერვის როლი შემოიფარგლება იმით, რომ შტაბის დაზვერვის პირად შემადგენლობასთან კოორდინაციით დარწმუნდეს, რომ მოწინააღმდეგის სავარაუდო მოქმედებების ყველა მოდელი ეყრდნობა და შეესაბამება წინა ეტაპებზე განსაზღვრულ და აღწერილ რელიეფისა და ინფრასტრუქტურული ქსელების ტექნიკურ პარამეტრებს *(მაგალითად: მიახლოების დერეფნებში გზების გამტარუნარიანობა, ტყის საფარის სიმჭიდროვე ანუ ხეებს შორის მანძილი, და ხეების სიმსხვილე, დასახლებულ პუნქტებში შენობა-ნაგებობების სიმჭიდროვე და პარამეტრები, ქუჩების სიგანე და ა.შ.)*. გარდა ამისა,

საინჟინრო დაზვერვას შეუძლია წინასწარი შეფასების გაკეთება თუ რა სახის და მასშტაბის ზიანის მიყენებაა შესაძლებელი ამ სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურისათვის მოწინააღმდეგის გადაადგილების შეფერხება-შენელების მიზნით. მოდელირების დროს საინჟინრო დაზვერვის ინფორმაციული მონაცემები სასარგებლოა იმ კუთხით, რომ დადგინდეს და განისაზღვროს მოწინააღმდეგის მობილურობის შესანარჩუნებლად აუცილებელი საინჟინრო ძალებისა და საშუალებების რაოდენობა და სპეციფიკა (*მაგალითად: განიერ მდინარეზე გადებული ხიდის ჩვენს მიერ განადგურების შემთხვევაში, შეიძლება ვივარაუდოთ რომ მოწინააღმდეგე გამოიყენებს პონტონების ქვედანაყოფებს და მდინარის გადასალახავად მას დასჭირდება გარკვეული დრო, რაც არის მოწინააღმდეგის დროში შეყოვნების წინასწარ ცნობილი პარამეტრი, გამოყენებადი ჩვენს სასარგებლოდ*). აღნიშნული დასკვნები კეთდება საინჟინრო დაზვერვის მიერ მოპოვებული და მოწოდებული ინფორმაციისა და მოწინააღმდეგის მოქმედებების განმსაზღვრელ დოქტრინალურ და საბრძოლო მზადყოფნის სტანდარტებთან შესაბამისობაში.

IV ეტაპი არის საფრთხის ანუ მოწინააღმდეგის სავარაუდო სამოქმედო გეგმების განსაზღვრა. ამ ეტაპის მიმდინარეობისას შტაბის დაზვერვა ახორციელებს იმ მოსალოდნელი საფრთხეების იდენტიფიცირებასა და დადგენას, რომლებმაც შესაძლოა ხელი შეუშალონ ჩვენი ძალების მიერ ჩასატარებელ ოპერაციებს.

ეს ეტაპი, პრაქტიკულად წარმოადგენს III ეტაპის ლოგიკურ გაგრძელებას, როდესაც საინჟინრო დაზვერვა თავისი სპეციფიური საექსპერტო ცოდნით ეხმარება შტაბის დაზვერვას მოწინააღმდეგის ყველაზე სავარაუდო და ყველაზე სახიფათო მოქმედებების მოდელების შემუშავებაში, განსაზღვრავს რა საფრთხის ხარისხს და სპეციფიკას (*მაგალითად: თუ მოწინააღმდეგე ააფეთქებს წყალსაცავის დამბას, არსებული ბუნებრივი კალაპოტების გათვალისწინებით განსაზღვრავს*

წყლის ნაკადის მიმართულებას, სიჩქარეს, სიძლიერეს, ტალღის სიმაღლეს, დატბორვის ტერიტორიის მოხაზულობას, სიღრმეს და ა.შ.).

მე-3 საფეხური მოქმედების გეგმების შემუშავებაა. სახელმძღვანელო მითითებების მიღების შემდეგ, შტაბი შეიმუშავებს მოქმედების გეგმებს შემდგომი ანალიზისა და შედარებისთვის. ამ გეგმების შემდგომი დამუშავების საქმეში მეთაური ჩართავს შტაბის სრულ შემადგენლობას, რათა შემუშავებული იქნას დროში გაწერილი გეგმის მოქნილი ვარიანტი. ჩვენი ძალების სამოქმედო გეგმების შემუშავება შემოქმედებითი პროცესია და მიმართულია მოწინააღმდეგისათვის არაპროგნოზირებადი ანუ ძნელად გათვლადი გეგმების შემუშავებაში.

ამ საფეხურზე საინჟინრო დაზვერვა აქტიურად არის ჩართული და მონაწილეობს თითოეული სამოქმედო გეგმის ვარიანტზე ბრძოლის ველის ეფექტების შეფასებაში. მისი კვალიფიციური შეფასება ხშირ შემთხვევაში გადამწყვეტ გავლენას ახდენს სამოქმედო გეგმის ვარიანტის შინაარსზე, განსაკუთრებით კი გადაადგილებისა და მანევრის თვალსაზრისით. აგრეთვე, საინჟინრო დაზვერვა მუდმივ რეჟიმში მუშაობს მის ხელთ უკვე არსებული ინფორმაციის გადამოწმება-განახლებაზე, რათა გამოირიცხოს მოულოდნელი ცვლილებები, რომლებიც შეიძლება კრიტიკული აღმოჩნდეს საკუთარი ძალების მოქმედებებისთვის. გარდა ამისა საინჟინრო დაზვერვის მოვალეობაა დარწმუნდეს/დაადასტურო, რომ სავარაუდო მოქმედებების ვარიანტები ეყრდნობა რეალურ გათვლებს და ტექნიკურ პარამეტრებს, რომლებიც დამახასიათებელია ოპერაციის რაიონში არსებულ ინფრასტრუქტურის ქსელებისა და ობიექტებისთვის (*მაგალითად: გათვალისწინებული უნდა იყოს გზის რეალური გამტარუნარიანობა, ამ გზის ზედაპირის მდგომარეობით შესაძლებელია თუ არა ისეთი სიჩქარით გადაადგილება რაც დოქტრინითაა გათვლილი და ა.შ.).*

მე-4 საფეხურზე ხდება მოქმედების გეგმების გაანალიზება (*კორგეიმინგი*). შემუშავებული მოქმედების გეგმების გაანალიზების შედეგად განისაზღვრება თუ რომელი მათგანის გამოყენებითაა

შესაძლებელი საბრძოლო ამოცანის განხორციელება მინიმალური დანაკარგებითა და ძალების ოპტიმალური განლაგების/პოზიციონირობის შენარჩუნებით ისე, რომ შენარჩუნებული იქნას ინიციატივა შემდგომი საბრძოლო მოქმედებებისთვის.

საინჟინრო დაზვერვის როლი სგმპ-ს ამ საფეხურზე არის ის, რომ დაადგინოს სამოქმედო გეგმების მოწყვლადობის ხარისხი ბრძოლის ველის ეფექტებთან (*გამავლიანობა, ხილვადობა, რელიეფი და ა.შ.*) მიმართებაში. ეს შეფასება, როგორც წესი, ხორციელდება საბრძოლო ფუნქციების ელემენტების (*მობილურობის, კონტრმობილურობის და გადარჩენისუნარიანობის*) მიხედვით და თავისი შინაარსით მიზნად არ ისახავს ყველაზე სუსტი თუ ყველაზე ხელსაყრელი მოქმედების ვარიანტის განსაზღვრას. ამ შეფასების შინაარსი არის ის, რომ წარუდგინოს მეთაურს ამომწურავი სურათი ყველა იმ რისკებისა და ძლიერი მხარეების გათვალისწინებით, რომლებიც დამახასიათებელია თითოეული სამოქმედო გეგმის ვარიანტისთვის.

5-ე საფეხურზე ხორციელდება მოქმედების გეგმების შედარება. შემუშავებული მოქმედების გეგმების სხვადასხვა ვარიანტების ურთიერთ შედარება იწყება შტაბის ოფიცრების მიერ ჩატარებული ანალიზითა და შეფასებით, რაც გულისხმობს თითოეული ოფიცრის შეხედულებას ცალკეული გეგმის უპირატესობებისა და ნაკლოვანებების თაობაზე. ისინი ასევე ახორციელებენ ჩვენი ძალების მოქმედების გეგმების შედარებას იმ მიზნით, რომ დაადგინონ თუ რომელ მათგანს აქვს წარმატების მოტანის მეტი შანსი.

გეგმების შედარების თვალსაზრისით ყველაზე პრაქტიკული ვარიანტია მატრიცის მეთოდის გამოყენება, რადგან ასეთ შემთხვევაში პრაქტიკულად სრულად ჩანს თითოეული გეგმის ძლიერი და სუსტი მხარეები. შესაბამისად დასკვნის გაკეთება და გადაწყვეტილების მიღებაც მარტივი, სწრაფი და ეფექტურია.

საინჟინრო დაზვერვის როლი სგმპ-ს მე-5 საფეხურზე თავის შინაარსით იდენტურია მე-3 საფეხურისთვის დამახასიათებელი როლისა, თუმცა ატარებს უფრო კომპლექსურ ხასიათს, ვინაიდან სავარაუდო მოქმედებების ვარიანტების საბრძოლო გათამაშების (ანუ „ვორგეიმინგის“) პროცესში უნდა გაითვალისწინოს ბრძოლის ველის ეფექტების გავლენა არა მარტო საკუთარ ძალებზე არამედ მოწინააღმდეგის ძალებზეც. აქვე აუცილებელია საინჟინრო-სადაზვერვო სპეციალისტების მუდმივი ჩართულობა საბრძოლო გათამაშების პროცესში, რათა უზრუნველყოფილი იყოს ყველა ტექნიკური პარამეტრის რეალური ასახვა და დაცვა.

მე-6 საფეხურზე ხდება მოქმედების გეგმის დამტკიცება. გადაწყვეტილების მიღების ბრიფინგის დამთავრების შემდეგ, მეთაური, თავისი შეხედულებიდან გამომდინარე იღებს გადაწყვეტილებას თუ რომელი მოქმედების გეგმის განხორციელებაა ყველაზე მომგებიანი. შეარჩევს კონკრეტულ გეგმას, დაამტკიცებს მას და იწყებს ბრძანებების მომზადებას დავალების შესრულებისთვის. ამის შემდეგ მეთაური საზღვრავს მოქმედების გეგმის შესრულებასთან დაკავშირებულ რისკებს და მათი შემცირების კონტროლის მექანიზმს.

აღნიშნულ საფეხურზე საინჟინრო დაზვერვის როლი მინიმალურია და ნაკლებადაა გამოკვეთილი, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც საინჟინრო დაზვერვის ოფიცერმა, მხოლოდ აუცილებლობის შემთხვევაში მოახსენოს მეთაურს ინფორმაცია იმ რომელიმე კრიტიკულ საკითხზე, რომელიც გავლენას ახდენს მეთაურის მიერ გადაწყვეტილების მიღების მომენტში.

მე-7 საფეხურზე ხორციელდება ბრძოლის გეგმის ან ბრძანებების შემუშავება და გამოცემა. მეთაურის ბრძანებისა და სახელმძღვანელო მითითებების საფუძველზე, შტაბი ახორციელებს მოქმედების გეგმის დახვეწას და ამზადებს ბრძანებას გამოსაცემად.

საინჟინრო დაზვერვის სპეციალისტები ჩართულები არიან შტაბის მიერ ოპერატიული ბრძანებისა და მისი თანდართული დოკუმენტაციის მომზადებაში. ეს მნიშვნელოვანია, რადგან, საინჟინრო დაზვერვასთან

დაკავშირებული ყველა გასაცემი დავალება იქნება განსაზღვრული და ჩამოყალიბებული საინჟინრო დაზვერვის ძალებისა და საშუალებების რეალური სტატუსის გათვალისწინებით. გარდა ამისა, ოპერაციის საერთო კონცეფციიდან გამომდინარე და შტაბის სხვადასხვა ქვედანაყოფებთან ურთიერთობით შესაძლებელი იქნება საინჟინრო დაზვერვის ღონისძიებების წინასწარ დაგეგმვა არამარტო მიმდინარე, არამედ სამომავლო ოპერაციებისთვისაც.

ნაშრომში სამხედრო გადაწყვეტილების მიღების პროცესის კონტექსტში, საინჟინრო დაზვერვის როლისა და მნიშვნელობის შეფასებასთან ერთად, განხილული იქნა სადაზვერვო საინფორმაციო-ანალიტიკური პროცესების თავისებურება და მათთან დაკავშირებული ფაქტორების მნიშვნელობა. დაზვერვის მნიშვნელობა მდგომარეობს მის წინმსწრებ ბუნებაში, რაც წარმოადგენს მისი აქტუალურობის აუცილებელ კრიტერიუმს. აქედან გამომდინარე ლოგიკურია სადაზვერვო საქმიანობის ფასეულობის განსაზღვრა, მისი გამაფრთხილებელი ეფექტის კუთხით.

გამაფრთხილებელი სადაზვერვო ინფორმაცია წარმოადგენს დროულ და მნიშვნელოვან სადაზვერვო მონაცემებს მიმდინარე პროცესების შესახებ, რომელზე დაყრდნობითაც შესაძლებელია საქართველოს წინააღმდეგ მოსალოდნელი მტრული მოქმედებების ან განზრახვების განჭვრეტა.

სირთულეები ინფორმაციის მოპოვებისა და მომზადების კუთხით: მტრულად განწყობილი სახელმწიფოების პოტენციური აგრესიის შესახებ გამაფრთხილებელი სადაზვერვო ინფორმაციის მოპოვება საკმაოდ რთული საქმეა სხვადასხვა მიზეზთა გამო, იმისდა მიუხედავად თუ რომელი სახელმწიფოდან თუ რეგიონიდან შეიძლება მოდიოდეს ეს საფრთხე. ამ პრობლემის ერთ-ერთი მთავარი ფაქტორი იმაში მდგომარეობს, რომ რთულია გაიგო მტრულად განწყობილი ქვეყნის ხელმძღვანელთა განზრახვები საქართველოს მიმართ. ასეთი სადაზვერვო ინფორმაციის მოპოვების ფარგლებში, საერთო სადაზვერვო შესაძლებლობებში არსებულ ობიექტურ სირთულეებს ასევე ემატება სადაზვერვო ანალიტიკოსებისა და

გადაწყვეტილების მიმღებ პირთა მიკერძოებული ანუ სუბიექტური შეფასებები; ამას ასევე ემატება სადაზვერვო სისტემის გარკვეულწილად გაუმართავი ფუნქციონირება, როდესაც სადაზვერვო საზოგადოებაში შემავალი სხვადასხვა სადაზვერვო ორგანო ერთი და იგივე მოვლენაზე ქმნის განსხვავებულ და ზოგჯერ ურთიერთ გამომრიცხავ სურათსა და დასკვნებს. **გამაფრთხილებელი სადაზვერვო საქმიანობა** ზოგადად ხასიათდება მსოფლიოში მიღებული ტრადიციული მიდგომით, როდესაც ხდება ყურადღების გამახვილება სადაზვერვო მანიშნებლების გამოყენებაზე.

ნებისმიერი ქვეყნის სადაზვერვო საზოგადოების შემადგენელი სადაზვერვო ორგანოების მუშაობის ქვაკუთხედი იმაში მდგომარეობს, რომ მათ მიერ გამაფრთხილებელი სადაზვერვო ინფორმაციის დროული მოპოვება ერთნაირადაა დამოკიდებული როგორც მათ სადაზვერვო შესაძლებლობებზე, ისე ამოცანებსა და მიზნებზეც. ასეთი მიდგომა იმას გულისხმობს, რომ მაღალი ხარისხის სადაზვერვო ინდიკატორების შემუშავებისათვის საჭიროა, რომ სადაზვერვო ორგანოების ანალიტიკოსები სრულად ფლობდნენ ინფორმაციას საკუთარი კომპეტენციების მიხედვით.

ხარისხობრივად მაღალი გამაფრთხილებელი სადაზვერვო ინფორმაციის ანალიზი **პირდაპირი და ირიბი** მონაცემების (*მაჩვენებლების*) გამოყენებით, იძლევა გარკვეულ სურათს მოწინააღმდეგის ჩანაფიქრების შესახებ. **პირდაპირ მონაცემებში** მოიაზრება როგორც მოწინააღმდეგის ხელმძღვანელთა შეხვედრებზე გაკეთებული მოხსენებები და ჩატარებული თათბირების ანგარიშები, ისე ინფორმაცია მათ მიერ მიღებული გადაწყვეტილების შესახებ.

ირიბი (*ანუ არაპირდაპირი*) სადაზვერვო მონაცემების (*მაჩვენებლების*) წყაროებია მოწინააღმდეგის სამხედრო გეგმები, დოქტრინები, მსხვილმასშტაბიანი სწავლებები და წვრთნები, საგარეო პოლიტიკური და ეკონომიკური სტრატეგიების თავისებურებები და სხვა. აღნიშნული წყაროები სრულად არ იძლევა იმ ინფორმაციას, რომ ბოლომდე ჩაწვდე მოწინააღმდეგის განზრახვებს. დოქტრინის ცოდნის საფუძველზე შეიძლება

მიხვდეთ თუ როგორ გამოიყენებს მოწინააღმდეგე თავის შესაძლებლობებს და რა სტანდარტული ფორმით იმოქმედებს სხვადასხვა სიტუაციაში.

მოწინააღმდეგის დოქტრინალურ მასალებში, როგორც წესი, განიხილება სამხედრო ოპერაციების საკითხები. თუმცა, სცენარის შემუშავების დროს, მასში ასევე გათვალისწინებული უნდა იყოს ომისთვის მზადების ფარგლებში ქვეყნის არასამხედრო მიმართულებით მომზადების საკითხი (როგორებიცაა: წარმოების გადაყვანა სამხედრო დროის რეჟიმზე, ზოგადად ეკონომიკის მომზადება სანქციებით გამოწვეული შოკისთვის, მოსახლეობასთან პროპაგანდისტული მუშაობა ომით მოსალოდნელი სოციალური უკმაყოფილების რისკის შესამცირებლად, სამობილიზაციო ღონისძიებები და მასთან დაკავშირებული აქტივობები და ა.შ.).

გამაფრთხილებელი სადაზვერვო საქმიანობა ასევე მოითხოვს დინამიურ მუშაობას და ისეთი ახალი წყაროების შეძენას, რომლებიც აღარ ჯდებათ ტრადიციულ სადაზვერვო ჩარჩოებში. თანამედროვე ეტაპზე საჭიროა ისეთი წყაროები, რომლებიც მომზადებულნი არიან იურიდიული, დოქტრინალური და პროცედურული ცვლილებების საკითხებში. ეს საშუალებას აძლევს ანალიტიკოსებს, რომ უფრო ადვილად დაადგინონ და გაერკვნენ იმ ცვლილებებში, რომლებიც მიმდინარეობს მათი მუდმივი მონიტორინგის გარემოდან.

ეს მონიტორინგის პროცესი წარმოუდგენელია ისეთი კომპონენტის გარეშე, როგორიცაა **სადაზვერვო ინდიკატორები**.

ინდიკატორი არის ჩვენთვის უკვე ცნობილი ან სავარაუდო ქმედებების მაჩვენებელი რომელსაც მოწინააღმდეგე ახორციელებს თავისი საომარი მოქმედებების მომზადებისთვის. აღნიშნული საჭიროა იმისათვის, რომ წინმსწრებად გამოვლენილი იქნას მოწინააღმდეგის პოზიციებში მომხდარი ის მნიშვნელოვანი ცვლილებები, რომლებიც შეიძლება მიანიშნებდეს მოწინააღმდეგის მხრიდან საქართველოზე მომდინარე საფრთხეებს.

ნაშრომში აღწერილია სადაზვერვო მოთხოვნების კომპონენტები, რომლებიც წარმოდგენილია 4 სეგმენტის სახით და ერთმანეთთან კავშირში არიან მყარი იერარქიული პრინციპით. ამ იერარქიის მწვერვალს წარმოადგენს პრიორიტეტული სადაზვერვო მოთხოვნები (პ.ს.მ.) - ეს მოთხოვნები მიუთითებენ იმაზე თუ კონკრეტულად რა კრიტიკულად აუცილებელი ინფორმაციაა საჭირო მოწინააღმდეგისა და არსებული ოპერატიული გარემოს შესახებ.

ამ იერარქიის შემდგომ საფეხურს წარმოადგენს ინფორმაციის მნიშვნელოვანი ელემენტები (ი.მ.ე.). იგი არის პ.ს.მ.-ს სუბკომპონენტი, რომელიც აკავშირებს აღნიშნულ მოთხოვნებს მოწინააღმდეგის სავარაუდო მოქმედების წინასწარ შემუშავებულ ვარიანტებთან.

სადაზვერვო ინდიკატორები წარმოადგენენ იერარქიის III საფეხურს. ეს არის საფრთხის არსებობის ან არარსებობის მანიშნებელი ელემენტი და არსებობის შემთხვევაში მიუთითებს საფრთხის ხარისხზე.

IV საფეხურზე წარმოდგენილია სპეციფიკური ინფორმაციის მოთხოვნები (ს.ი.მ.), რომლითაც განისაზღვრება თუ რომელმა დანაყოფმა რა სახის სადაზვერვო ინფორმაცია უნდა მოიპოვოს და რა რესურსი უნდა გამოიყენოს ამაში. ანუ პრაქტიკულად ამ შემთხვევაში ხდება სადაზვერვო დავალების ჩამოყალიბება.

ინდიკატორების სწორად განსაზღვრა დიდადაა დამოკიდებული იმაზე თუ რამდენად კორექტულად არის ფორმულირებული პრიორიტეტული სადაზვერვო მოთხოვნები. აღნიშნული მოთხოვნები მიუთითებენ იმაზე თუ კონკრეტულად რა ინფორმაციაა საჭირო მოწინააღმდეგისა და არსებული ოპერატიული გარემოს შესახებ, რომელიც კრიტიკულად აუცილებელია გადაწყვეტილების მიღებისთვის.

სტრატეგიულ დონეზე პრიორიტეტული სადაზვერვო მოთხოვნების (პ.ს.მ.) ფორმულირება უფრო რთული და კომპლექსური პროცესია, ვინაიდან პოტენციური მოწინააღმდეგის მიერ ომისთვის მზადების პირობებში, ჩვენი დაზვერვის ყურადღება ორიენტირებული უნდა იყოს უამრავ კომპონენტზე,

რომელიც დაკავშირებულია არა მარტო სამხედრო სფეროსთან არამედ ქვეყნის პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, ინფორმაციულ, სოციალურ და სხვა სფეროებთან. განსაკუთრებულ აქტუალურობას ეს საკითხი იძენს მოწინააღმდეგის სტრატეგიული გაშლის პირობებში, რომელიც თავისი შინაარსით წინასაომარ მდგომარეობას წარმოადგენს.

ცნობილია, რომ თავისი არსით, სტრატეგიული გაშლა წარმოადგენს ღონისძიებების კომპლექსს, რომელიც მიმართულია შეიარაღებული ძალების გადაყვანაზე მშვიდობიანი მდგომარეობიდან საომარ მდგომარეობაზე. სტრატეგიული გაშლის მნიშვნელოვან კომპონენტებს წარმოადგენენ:

- შეიარაღებული ძალების სამობილიზაციო გაშლა *(უკვე არსებული ქვედანაყოფების შევსება საომარი მდგომარეობით განსაზღვრული შტატით, ახალი ქვედანაყოფების ფორმირება);*
- ოპერატიული გაშლა *(საბრძოლო მოქმედებების თეატრებზე შეიარაღებული ძალების დაჯგუფებების შექმნა და მათი მოწყობა);*
- საბრძოლო მოქმედებების თეატრებზე ქვეყნის შიდა რეგიონებიდან შეიარაღებული ძალების სტრატეგიული გადაჯგუფება;
- პირველრიგოვანი სტრატეგიული რეზერვების გაშლა *(ის მატერიალურ-ტექნიკური რესურსების ბაზა რომელიც ესაჭიროება საომარი მოქმედებების წარმოების პერიოდში: საკვები პროდუქტები, სისხლის ბანკი, ჩასაცმელი ეკიპირება, საბრძოლო მასალები, ფურცლოვანი ფოლადი ჯავშნის და სხვა ნაკეთობების წარმოებისთვის, ყველაფერი რაც დაკონსერვებული იყო გარკვეული წლების წინ და შენახვის ნორმატივებიდან გამომდინარე ექვემდებარება გამოყენებას).*

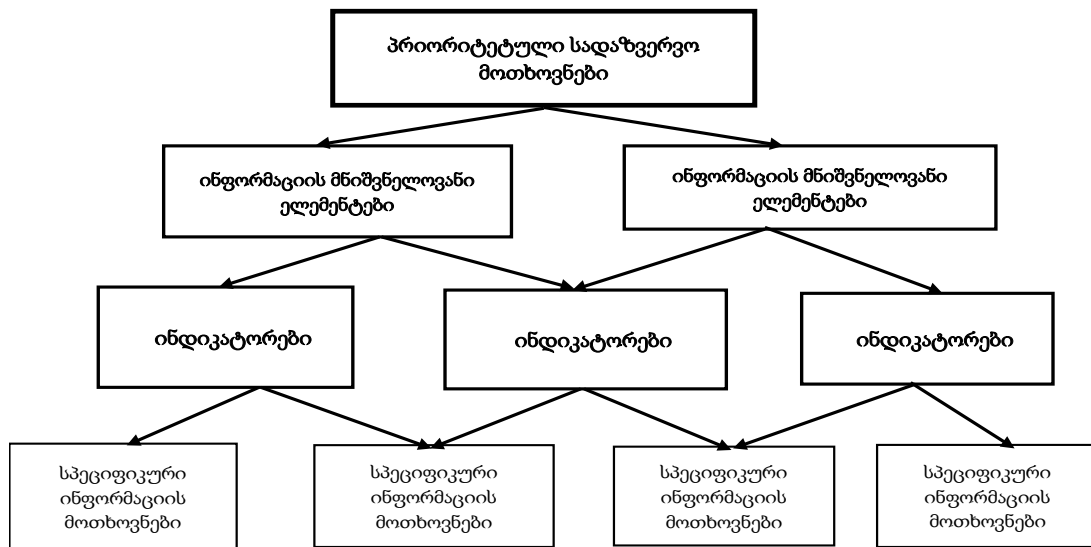
სტრატეგიული გაშლის ღონისძიებები თავისი ხასიათით არიან მასშტაბური და ადვილად შესამჩნევია, როგორც საერთაშორისო საზოგადოებისთვის, ისე პოტენციური სამიზნე ქვეყნისთვის. ეს თითქმის უტყუარი ნიშანია იმისა, რომ საბრძოლო მოქმედებების დაწყება გარდაუვალია. ამ დროს სადაზვერვო სისტემის ამოცანაა დააფიქსიროს და

სწორი ინტერპრეტირება მოახდინოს იმ ინფორმაციისა და ინდიკატორებისა, რომლებიც მოპოვებული იქნა სტრატეგიული გაშლის დაწყებამდე. აქ იგულისხმება ის მომენტი, რომ ეს პროცესი არ არის პირობითად ერთ დღეში დაწყებული, არამედ ამ პროცესს წინ ახლდა გარკვეული წინმსწრები ეკონომიკური თუ პოლიტიკური მოსამზადებელი მოვლენები.

პრიორიტეტული სადაზვერვო მოთხოვნების ჩაშლა ხდება ინფორმაციის მნიშვნელოვანი ელემენტებად (ი.მ.ე.).

იმისთვის, რომ ინფორმაციის მნიშვნელოვან ელემენტებზე (ი.მ.ე.) გაეცეს პასუხი, ანალიტიკოსებმა უნდა იცოდნენ თუ რა სახის მონაცემების მოპოვებაა საჭირო. ამ შემთხვევაში აუცილებელია იმის ცოდნა თუ როგორ ერთვება მოწინააღმდეგე სახელმწიფო საბრძოლო მოქმედებებში, ძალის რა ელემენტებს იყენებს *(დიპლომატია, ინფორმაცია, სამხედრო ძალა და ეკონომიკური შესაძლებლობები)* და როგორ. ამ შემთხვევაში ანალიტიკოსი, ინფორმაციის მომპოვებელს, უსაზღვრავს გარკვეულ ინდიკატორებს. ეს ინდიკატორები კონკრეტულად მიუთითებენ თუ რა სახის მონაცემები სჭირდება ანალიტიკოსს შეძლებისდაგვარად სრული სურათის შესაქმნელად. მაგალითად: მოსალოდნელი სამხედრო ოპერაციის შესახებ საუკეთესო ინდიკატორს წარმოადგენს ინფორმაცია მოწინააღმდეგის ძალების შემადგენლობაში არსებული, გარკვეულწილად გამორჩეული კონკრეტული ელემენტის შესახებ.

ინდიკატორების თავისებურებიდან გამომდინარე, იკვეთება სპეციფიკური ინფორმაციის მოთხოვნები (ს.ი.მ.), რომელთა დანიშნულება მდგომარეობს იმაში, რომ განსაზღვროს თუ რომელი ქვედანაყოფის მიერ რა სახის სადაზვერვო ინფორმაცია უნდა იყოს მოპოვებული ან რომელმა უწყებამ რომელი ინფორმაციის მოპოვებაზე უნდა იმუშაოს და რა რესურსი შეიძლება იყოს გამოყენებული ამაში.

სტრატეგიულ დონეზე ინდიკატორების განსაზღვრას და სპეციფიური ინფორმაციის მოთხოვნებად ჩაშლის პროცესს აქვს ის თავისებურება, რომ, ვინაიდან სტრატეგიული დაგეგმვის ჰორიზონტი განისაზღვრება მრავალწლიანი პერიოდით (10-15 წელი), ამიტომ ეს დრო იძლევა საშუალებას დროულად მოახდინო იდენტიფიცირება თუ რა ძალებსა და საშუალებებში განიცდის სადაზვერვო სისტემა ნაკლოვანებებს და დაისახოს შესაბამისი ღონისძიებები მათ აღმოსაფხვრელად.

იმისათვის, რომ ეს პროცესი წარმატებული იყოს და ჩვენ სადაზვერვო საზოგადოებას გააჩნდეს სწრაფი ადაპტირების უნარი, აუცილებლად მიმაჩნია შემდეგი პრაქტიკის დანერგვა:

- სადაზვერვო საზოგადოების შესაძლებლობების/მუშაობის ისე გარდაქმნა, რომ მან შეძლოს სიტუაციის საგულდაგულო და ყოველმხრივი მოცვა. *კერძოდ, უნდა არსებობდეს უწყებათშორისო დონეზე გამოვლენილი ინფორმაციული ხარვეზებისა და კრიტიკული შესაძლებლობების ნაკლოვანებების ფორმულირებისა და ხელმძღვანელი/მმართველი ეშელონებისთვის მიწოდების პრაქტიკა, რათა შემდგომში ეს ნაკლოვანებები გადაფარული იყოს შესაძლებლობების განვითარებით;*

- აქტუალური (*ანუ, ნაკარნახევი რეალობიდან გამომდინარე*) და გაუმჯობესებული გამაფრთხილებელი ინდიკატორების შექმნა, გამოყენება და მუდმივი განახლება, რომლებიც მოიცავენ მოწინააღმდეგის როგორც სამხედრო, ისე არასამხედრო აქტივობებს;
- ჩვენი სადაზვერვო საზოგადოების მიერ ცოდნისა და გამოცდილების აკუმულირება/დაგროვება, გამოყენება და უცხოელ პარტნიორებთან ინფორმაციის გაცვლა;
- კვლევების ინტენსიურობის გაზრდა იმ მიმართულებით, რომ გაირკვეს თუ როგორ და რა გზით ახორციელებს მოწინააღმდეგე მისი შეიარაღებული ძალების, ეკონომიკისა და მოსახლების გადაყვანას საომარ მდგომარეობაზე (*მაგალითად: მოწინააღმდეგე ქვეყნის სამართლებრივი, კონცეპტუალური და დოქტრინალური დოკუმენტების მოდიფიცირების პროცესზე თვალყურის დევნება*).

საქართველოში სადაზვერვო და კერძოდ კი სამხედრო-საინჟინრო დაზვერვის მიმართულებით შესაძლებლობების გაუმჯობესების მიზნით, ნაშრომში ჩამოყალიბებულია ამ ღონისძიებათა გატარების მიზანშეწონილება შემდეგ მიმართულებებზე:

- ეკიპირება და აღჭურვილობა;
- საინფორმაციო ტექნოლოგიები;
- ინფორმაციის მართვის პროცესები;
- პერსონალი.

ეკიპირება და აღჭურვილობა

საჭაერო და სახმელეთო უპილოტო პლათფორმები: თანამედროვე ბრძოლა და სამხედრო ოპერაციები ხასიათდება მაღალი სისწრაფით და დაპირისპირებულ მხარეებს უწევთ მოქმედება მუდმივად ცვალებად გარემოში. შესაბამისად, თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებით აუცილებელია რეალურ დროში ინფორმირებულობის შენარჩუნება მოწინააღმდეგისა და ვითარების შესახებ. ყოველივე ეს შესაძლებელია დისტანციური მართვის უპილოტო აპარატების გამოყენებით, რომლებიც

რეალურ დროში აწვდიან იმ ინფორმაციას, რომელიც აუცილებელია კრიტიკული გადაწყვეტილებების მისაღებად.

ასევე, მნიშვნელოვანია უზრუნველყოფილი იყოს ცოცხალი ძალის და კონკრეტულად კი მზვერავების უსაფრთხოება *(როგორც საჰაეროს ისე სახმელეთოს)*.

ამჟამად თავდაცვის ძალების საინჟინრო დანაყოფებში არის/არსებობს უპილოტო საჰაერო და სახმელეთო აპარატები, მაგრამ არასაკმარისი რაოდენობით და არ არის ამ აპარატების საინჟინრო დაზვერვის ამოცანებისთვის გამოყენების პრაქტიკა. საინჟინრო დაზვერვის სპეციფიკიდან გამომდინარე, საუკეთესო გადაწყვეტილება იქნებოდა ისეთი უპილოტო საჰაერო სისტემების შეიარაღებაში შემოღება, რომლებსაც ფრენის გარდა შეუძლიათ ჰაერში ხანგრძლივად დაკიდება.

უპილოტო წყალქვეშა აპარატები: ასევე აუცილებელია წყალქვეშა უპილოტო სისტემების დანერგვა და გამოყენება სანაპირო ზოლის დესანტსაშიში მონაკვეთებისა და საპორტე აკვატორიის ზღვის ფსკერის საინჟინრო დაზვერვისთვის.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოში სანაპირო თავდაცვის ინტერესებში საინჟინრო დაზვერვის წარმოება არ ხორციელდება, ვინაიდან არ არსებობს სანაპირო თავდაცვის დანაყოფები საქართველოს თავდაცვის შემადგენლობაში, ხოლო სანაპირო დაცვის დეპარტამენტის ფუნქციებში არ შედის სანაპირო ზოლის საინჟინრო დაზვერვის წარმოება. აქედან გამომდინარე აუცილებელია, რომ საქართველომ, როგორც შავი ზღვის მონაპირე ქვეყანამ არაკონტროლირებადი ტერიტორიებით და პოტენციური საომარი მდგომარეობით, თავისი თავდაცვის ძალების საინჟინრო დანაყოფებში და განსაკუთრებით კი საინჟინრო დაზვერვის დანაყოფების შეიარაღებაში მიიღოს და დაიწყოს აღნიშნული ტექნოლოგიების პრაქტიკაში დანერგვა და გამოყენება. ასევე, მიზანშეწონილია, რომ საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტისა და სახელმწიფო სამხედრო სამეცნიერო-ტექნიკურ ცენტრ „დელტას“ ბაზაზე დაიწყოს წყალქვეშა უპილოტო

აპარატების პროექტირება და წარმოება ქართული სამხედრო-სამრეწველო კომპლექსის ფარგლებში. ყოველივე ეს ემსახურება ქართული მნიშვნელოვანი სამეცნიერო თეორიული და პრაქტიკული სამრეწველო პოტენციალის შექნა-განვითარებას.

საინფორმაციო ტექნოლოგიები

დიდად მნიშვნელოვანია თანამედროვე საინფორმაციო ტექნოლოგიების ეფექტურად და მიზნობრივად გამოყენება. ამ მხრივ განსაკუთრებული მნიშვნელობა უნდა მიენიჭოს მონაცემთა სივრცითი მოდელირებისა და ანალიზის ტექნოლოგიებს – **გეოგრაფიულ ინფორმაციულ სისტემებს (გ.ი.ს.)**. მათი გამოყენება გააუმჯობესებს სივრცითი მონაცემების მართვას, გადაწყვეტილების პროცესის ოპტიმიზაციასა და სივრცით დაგეგმვას.

გ.ი.ს.-ების მეშვეობით შესაძლებელია ბრძოლის ველის ფიზიკური გარემოს სრული სამგანზომილებიანი სურათის შექმნა და საჭიროების შემთხვევაში მისი კრიტიკული კომპონენტების ანალიზი. მაგალითად, როგორცაა: თვალთვალისაგან და ცეცხლისგან დაფარული ზონები, გადაადგილების მარშრუტის ზუსტი მანძილების გამოთვლა, დროში უმოკლესი მარშრუტის შერჩევა, ზედაპირების დახრილობის ხარისხი და ა.შ. გ.ი.ს.-ები ათეული წლებია აქტიურად გამოიყენება სხვადასხვა ქვეყნების შეიარაღებულ ძალებში. საქართველოში სამხედრო მიმართულებით გ.ი.ს. ტექნოლოგიების გამოყენება ამ თხუთმეტიოდე წლის წინ დაიწყო.

მიზანშეწონილი იქნებოდა სამომხმარებლო გ.ი.ს. ქართულენოვანი პროგრამული უზრუნველყოფების შექმნა, რომლის ინტერფეისი იქნება მარტივი (ე.წ. user friendly) და ამავედროულად ინფორმაციულად ფუნქციონალური. აუცილებელია ასეთ პროგრამაში ბუნებრივი რელიეფის ელემენტებთან ერთად ხელოვნური დაბრკოლებების ასახვა ტექნიკური მახასიათებლების ჩვენებით/მითითებით. ყოველივე ეს მნიშვნელოვნად გაამარტივებს მეთაურისთვის და შტაბის პერსონალისთვის საბრძოლო სივრცის ვიზუალიზაციის შესაძლებლობებსა და შესაბამისად სამხედრო გადაწყვეტილების მიღების პროცესის დაჩქარებას.

ინფორმაციის მართვის პროცესები

აუცილებელია მაქსიმალურად გამარტივდეს და მოკლე გახდეს ინფორმაციის დინების/მიმოცვლის მარშრუტები - ანუ ინფორმაცია რომელიც რელევანტურია მომხმარებლისთვის, დაუყოვნებლივ უნდა ხდებოდეს მასთან და თავიდან უნდა იყოს აცილებული მოხსენების ზედმეტი იერარქია.

საქართველოს თავდაცვის ძალებში გამოიყენება პირდაპირი მოხსენების პრინციპი, როდესაც სამანევრო ქვედანაყოფის ოპერატიულ დაქვემდებარებაში მოქმედი საინჟინრო-სადაზვერვო ელემენტი პირდაპირ ახსენებს იმ მეთაურს/შტაბს, რომლის ინტერესში წარმოებს დაზვერვა. ეს გარემოება წარმოადგენს დადებით მაგალითს იმისა თუ როგორ უნდა იყოს ორგანიზებული ინფორმაციის მართვა და მოხსენების პრაქტიკა დასახული ამოცანების გადასაწყვეტად.

უნდა აღინიშნოს, რომ სერიოზულ ნაკლოვანებას წარმოადგენს ქვეყნის სხვადასხვა სახელმწიფო დაწესებულებებისა (*სამინისტროები, სახელმწიფო უწყებები და ორგანიზაციები*) და თავდაცვის სამინისტროს შორის უწყებათშორისო კოორდინირებული ძალისხმევის არარსებობა. საუბარია ერთობლივი საინფორმაციო ბაზების, კატალოგებისა თუ რეესტრების არარსებობაზე, რომლებსაც სტრატეგიული მნიშვნელობა აქვს ქვეყნის თავდაცვის სისტემის ორგანიზებისა და ფუნქციონირებისთვის. მაგალითად, გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ხელთ არსებული მონაცემთა ბაზაში უნდა იყოს ასახული ტყის საფარის მასივების გამავლიანობის მუდმივად განახლებადი მონაცემები მათი სამრეწველო ჭრის გათვალისწინებით და ბუნებრივი წიაღისეულის ღია კრიერული წესით მოპოვების კლასტერები, რომლებიც მნიშვნელოვნად ცვლიან რელიეფის მახასიათებლებს. ინფრასტრუქტურისა და რეგიონალური განვითარების სამინისტროს ხელთ არსებული მონაცემთა ბაზა ქვეყანაში აშენებული/მოდერნიზებული კრიტიკული ინფრასტრუქტურის ობიექტების შესახებ, განსაკუთრებით იმ ობიექტებზე რომელებიც შეიძლება

გამოყენებული იყოს თავდაცვით ინტერესებში. ასევე, ცალკე აღსანიშნავია იმ საგზაო-სატრანსპორტო ქსელის შესახებ არსებული საინფორმაციო/მონაცემთა ბაზის არსებობის თაობაზე, რომელიც არსებობს საქართველოს რეგიონალური განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საავტომობილო გზების დეპარტამენტში და სს „საქართველოს რკინიგზაში“ არსებული მონაცემთა ბაზები რკინიგზის სალიანდაგო ქსელის, სარკინიგზო ინფრასტრუქტურისა და მისი ტექნიკური მონაცემების შესახებ.

ყოველივე ეს ინფორმაცია კრიტიკულად მნიშვნელოვანია საბრძოლო დაგეგმარების პროცესისთვის და ხსენებულ საინფორმაციო ბაზებთან მუდმივი და შეუფერხებელი წვდომა და ინფორმაციის განახლება მნიშვნელოვნად გააიოლებს და დააჩქარებს ბრძოლის ველის სადაზვერვო შესწავლას შემდგომი მოქმედებების დაგეგმვის ვარიანტების შემუშავების საქმეში.

დამატებით უნდა აღინიშნოს, რომ სასურველია ცალკე იმ კერძო თუ სახელმწიფო კომერციული კომპანიების რეესტრის არსებობა, რომლებიც თავის საქმიანობაში იყენებენ უპილოტო სისტემებს, რათა აუცილებლობის შემთხვევაში და შესაბამისი გადაწყვეტილების შემდეგ, მოხდეს მათი მობილიზება სამხედრო-თავდაცვითი ამოცანების (*შენიშვნა: მათ შორის საინჟინრო-სადაზვერვო ამოცანების*) გადასაწყვეტად. ამ მოსაზრების დადებით მხარეს წარმოადგენს ის გარემოება, რომ ამ შემთხვევაში შესაძლებელია არა მარტო თვით სისტემის, არამედ ოპერატორების მობილიზება, რაც სახელმწიფოს ინტერესებში დაზოგავს დროის, ფინანსურ, მატერიალურ და სხვა რესურსებს, რაც ჩვეულებრივ საჭიროა პერსონალის სწავლა-მომზადებისთვის.

საქართველოს თავდაცვის უწყებას უნდა გააჩნდეს წვდომა აღნიშნულ საინფორმაციო ბაზებთან და რეესტრებთან, რომლების უნდა იყვნენ მუდმივი განახლების რეჟიმში. აღნიშნული ინიციატივა პასუხობს ტოტალური თავდაცვის პრინციპის მოთხოვნებს, რომელიც ითვალისწინებს

შეუფერხებელ და სრულმასშტაბიან უწყებათშორისო ძალისხმევის კოორდინირებას ქვეყნის უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად.

პერსონალი

საქართველოს თავდაცვის ძალების საინჟინრო დანაყოფების სტრუქტურაში მიზანშეწონილია არსებობდეს კვალიფიციური საინჟინრო-სადაზვერვო სტრუქტურული დანაყოფები, რომელთა ეკიპირება და აღჭურვა, პერსონალის სპეციალური საბრძოლო მომზადება მიმართული იქნება საინჟინრო-სადაზვერვო ამოცანების შესასრულებლად. ასეთი ქვედანაყოფის არსებობის მიზანშეწონილობა ნაკარნახებია იმით, რომ ობიექტურად საჭიროა ორგანიზაციული ცოდნისა და მეხსიერების ჩამოყალიბება-განვითარება, რადგან სადაზვერვო დავალებები ხშირად დაკავშირებულია მნიშვნელოვან რისკთან და მაღალი პროფესიული უნარ-ჩვევების მქონე პერსონალს გააჩნია გადარჩენის უფრო მაღალი შანსი.

ძირითადი დასკვნები

ნაშრომში წარმოდგენილია საქართველოს წინაშე დღეისათვის მდგარი აქტუალური პრობლემები და გამოწვევები სამხედრო-საინჟინრო დაზვერვის პრობლემატიკის მიმართულებით.

- სადაზვერვო თანამეგობრობის ფორმატში უნდა ხდებოდეს ინფორმაციის შდარებისა და სტრატეგიული ინდიკატორების მუდმივი გადახედვა-განახლების პროცესი. ამისთვის აუცილებელია შესაბამისი ნორმატიული და მარეგულირებელი ბაზის შემუშავება.
- საინჟინრო დაზვერვის ძალებისა და საშუალებების ორგანიზების ოპტიმიზაცია, რომელიც ითვალისწინებს საინჟინრო დანაყოფებში ორგანული საინჟინრო-სადაზვერვო ელემენტების შექმნას, მათ მომზადებას და ეკიპირებას.
- საქართველოში მრავალფუნქციური გეოსივრცითი საინფორმაციო სისტემის დანერგვა და ამ სისტემით ოპერირების შესაძლებლობის უზრუნველყოფა ქვეყნის ყველა იმ კომპონენტის მიერ, რომლებიც

თავისი კომპეტენციის ფარგლებში ჩართული არიან ქვეყნის თავდაცვისა და უსაფრთხოების უზრუნველყოფის საქმეში.

- ინფორმაციის მართვის პროცესების გაუმჯობესება, რაც გულისხმობს ქვეყნის კრიტიკული ინფრასტრუქტურის, ორმაგი დანიშნულებისა და შესაძლო სამოხილიზაციო რესურსის (*მატერიალურ-ტექნიკური*), საინფორმაციო ბაზებისა და რეესტრების შექმნასა და მათთან საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს წვდომის უზრუნველყოფას.
- მუშაობის გააქტიურება ტექნიკური სადაზვერვო საშუალებებით და კერძოდ კი უპილოტო სისტემებით აღჭურვის, მათი ოპერირების სტანდარტების შემუშავებისა და მუდმივი განახლების პროცესის უზრუნველყოფის კუთხით.
- ერთობლივ უწყებათშორისო ფორმატში არსებული საფრთხეების შეფასებისა და საპასუხო ზომების დაგეგმვის პრაქტიკის დანერგვა, რომლის მიზანია სადაზვერვო საქმიანობის მიმართულებით ე.წ. ბრმა ზონების დადგენა და წინადადების შემუშავება.

დისერტაციის ძირითადი შინაარსი გამოყენებული შემდეგ ნაშრომებში:

1. შავი ზღვის რეგიონი: აქტორები და ინტერესები - ი.ავსაჯანიშვილი, დ.აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემია, სამეცნიერო-პრაქტიკულ ნაშრომთა კრებული, თბილისი, 2019 წელი. ISBN 978-9941-8-3197-3;
2. საფრთხის ინდიკატორების მნიშვნელობა გლობალური და ადგილობრივი უსაფრთხოების კონტექსტში: პრობლემები და გადაწყვეტის გზები - ი.ავსაჯანიშვილი, დ.აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემია, სამეცნიერო-პრაქტიკულ ნაშრომთა კრებული, თბილისი, 2021 წელი. ISBN 978-9941-8-3693-0;
3. თანამედროვე ტექნოლოგიების გავლენა საბრძოლო მოქმედებებსა და სამხედრო გადაწყვეტილების მიღებაზე - ი.ავსაჯანიშვილი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი სამეცნიერო შრომების კრებული, „შრომები“ N4, 2021 წელი. ISSN 1512-0996.

კონფერენცია

საერთაშორისო კონფერენციის დასახელება: „ახალი ტექნოლოგიების როლი და მნიშვნელობა შეიარაღებულ კონფლიქტებში“ (24.11.2021), დ.ადმაშენებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემია. თემა: „თამედროვე ომები და ტექნოლოგიები. უპირატესობები და გამოწვევები“, ი.ავსაჯანიშვილი.

Abstract

Recent events in Ukraine had shown that the Russian Federation was increasingly resorting to violent methods in its foreign policy, which threatened the regional and global security system. Such a policy threatens to escalate the conflict and expand its geography in the Black Sea, and in particular in the Caucasus region. In such a constantly changing, often ambiguous and sometimes incomprehensible situation, it is important to identify a potential adversary, anticipate his possible plans and policies towards Georgia using a comprehensive approach to the issue. All this requires Georgian foreign intelligence agencies, to correctly identify intelligence indicators, organize the process of their analysis and practical application, in which military engineering intelligence has a special (somehow critical) role.

The purpose of this doctoral thesis is to determine the directions of efficiency as a result of the analysis of tasks, procedures, forces and means of modern engineering reconnaissance and to formulate and suggest possible proposals/opinions on the solution of existing problems in this regard.

The scientific novelty of the work lies in the study of the circumstances that determine the relevance of intelligence activities in the context of threats and challenges, actors and interests in the geographic environment of Georgia. It should also be noted that the need for completeness of research logically required consideration of engineering intelligence/ reconnaissance in the context of the military decision-making process. The importance/significance of engineering intelligence at each stage of the military decision-making process and the importance of its contribution to the intelligence preparation of the battlefield has been analyzed. As one of the components of the research, the intelligence activities and the importance of indicators in the preparation of intelligence warning information, the importance of correct formation of indicators in the intelligence process were analyzed.

The essence of the practical application of the work/research lies in the ways and means proposed to eliminate the shortcomings and problems identified in this

research. The proposals presented in the work are practical issues that are technically, organizationally and procedurally feasible in the current conditions, taking into account the scientific and industrial potential (mostly military-industrial) of Georgia, low-budget problem-solving and practical feasibility.